

UPPTÄCK NORDEN – FINLAND – Politik & Vardagsliv

OM SERIEN

Filmserien Upptäck Norden är en filmserie som handlar om just Norden och dess länder. Syftet med filmerna är att ge en faktagrund för att kunna resonera kring likheter och skillnader mellan länder och regioner i Norden. Filmerna innehåller avsnitt om Historia, Geografi, Natur, Näringar och Ekonomi, Politik, Kultur och vardagsliv samt Miljö.

Ämne: SO och Svenska
Målgrupp: Från 9 år
Antal filmer i serien: 15 st
Längd: 12-25 min

OM FILMEN

Finland är ett av Europas glesast befolkade länder men har ändå en hög levnadsstandard och en väl utvecklad infrastruktur. Landet är republik och har en president som statschef. Det är i Helsingfors som den politiska makten finns och här hittar vi både riksdagen och regeringen. Finland är officiellt tvåspråkigt och fortfarande är undervisningen av det svenska språket obligatoriskt i skolan. Skogen är betydelsefull i Finland och är den viktigaste råvaran men Finland har även högteknologiska företag som Nokia. Man är även kända för sin finska design - Helsingfors kan skryta med att ha haft titeln "världens designhuvudstad". Ishockey, fotboll och friidrott är populära sporter och man vill gärna vinna mot Sverige i finnkampen. Varför inte avsluta dagen med att bada finsk bastu? I Finland finns det över 3 miljoner bastur. Arkitekten och formgivaren Alvar Aalto har ritat det berömda Finlandiahuset och där kan man förstås få höra klassisk musik av den världsberömda tonsättaren Jean Sibelius. Vem kommer inte ihåg Muminrollen med alla sina härliga karaktärer? Vi gör ett besök i Nådendalen och tar del av Tove Janssons alla figurer.

KOPPLINGAR TILL LGR 11

Filmernas innehåll utgår från LGR11 ed frågeställningar och uppgifter som utmanar elevens förmågor.

Kursplan – Geografi

Syfte

“Undervisningen i ämnet geografi ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om geografiska förhållanden och utvecklar en geografisk referensram och ett rumsligt medvetande. Undervisningen ska ge eleverna kunskap om kartan och kännedom om viktiga namn, läges- och storleksrelationer så att de kan orientera sig och dra slutsatser om natur- och kulturlandskap och om människors levnadsvillkor.”

Ur det centrala innehållet för årskurs 4-6 Geografi

- De svenska, nordiska och övriga europeiska natur- och kulturlandskapen. Processen bakom samt deras utmärkande drag och utbredning.
- Jordens naturresurser, till exempel vatten, odlingsmark, skogar och fossila bränslen...
- Fördelningen av Sveriges, Nordens och övriga Europas befolkning samt orsaker till fördelningen och konsekvenser av denna.
- Namn och läge på Sveriges landskap samt orter, berg, hav och vatten i Sverige samt huvuddragen för övriga Norden
- Kartan och dess uppbyggnad med färger, symboler och skala.
- Centrala ord och begrepp som behövs för att kunna läsa, skriva och samtala om geografi.
- Hur val och prioriteringar i vardagen kan påverka miljön och bidra till en hållbar utveckling.

Ur det centrala innehållet för årskurs 7-9 Geografi

- Jordens klimat- och vegetationszoner samt på vilka sätt klimatet påverkar människors levnadsvillkor.
- Förnybara energitillgångar, till exempel sol- och vindenergi och alternativa drivmedel.
- Centrala ord och begrepp som behövs för att kunna läsa, skriva och samtala om geografi.

Kursplan – Historia

Syfte

“ Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig en historisk referensram och en fördjupad förståelse för nutiden. De ska också få möjlighet att utveckla en kronologisk överblick över hur kvinnor och män genom tiderna har skapat och förändrat samhällen och kulturer..”

Ur det centrala innehållet för årskurs 4-6 Historia

- Exempel på hur forntiden, medeltiden, 1500-talet, 1600-talet och 1700-talet kan avläsas i våra dagar genom traditioner, namn, språkliga uttryck, byggnader, städer och gränser.
- Norden befolkas. De utmärkande dragen för stenåldern, bronsåldern och järnåldern.
- Nordens kulturmöten med övriga Europa och andra delar av världen genom ökad handel och migration, till exempel genom vikingatidens resor och medeltidens handelssystem.
- De nordiska staternas bildande.
- Tidsbegreppen vikingatiden, medeltiden, stormaktstiden och frihetstiden samt olika syn på deras betydelser.

Ur det centrala innehållet för årskurs 7-9 Historia

- De båda världskrigen, deras orsaker och följder.
- Hur historia kan användas för att förstå hur den tid som människor lever i påverkar deras villkor och värderingar.

Kursplan – Samhällskunskap

Syfte

“ Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.”

Ur det centrala innehållet för årskurs 4-6 Samhällskunskap

- Ekonomiska villkor för barn i Sverige och i olika delar av världen. Några orsaker till, och konsekvenser av, välstånd och fattigdom.

Ur det centrala innehållet för årskurs 7-9 Samhällskunskap

- Några olika stats- och styrelseskick i världen.
- Hur länders och regioners ekonomier hänger samman och hur olika regioners ekonomier förändras i en globaliserad värld.
- Europeiskt och nordiskt samarbete, dess bakgrund och innehåll.

Kursplan – Religionskunskap

Syfte

“ Undervisningen ska stimulera eleverna att reflektera över olika livsfrågor, sin identitet och sitt etiska förhållningssätt. På så sätt ska undervisningen skapa förutsättningar för eleverna att utveckla en personlig livshållning och förståelse för sitt eget och andra människors sätt att tänka och leva.”

Ur det centrala innehållet för årskurs 4-6 Religionskunskap

- Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.

Ur det centrala innehållet för årskurs 7-9 Religionskunskap

- Etiska begrepp som kan kopplas till frågor om hållbar utveckling, mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar, till exempel frihet och ansvar.

Kursplan – Svenska

Syfte

“ Undervisningen ska även bidra till att eleverna får möta och bekanta sig med såväl de nordiska grannspråken som de nationella minoritetsspråken.”

Ur det centrala innehållet för årskurs 4-6 Svenska

- Att argumentera i olika samtalssituationer och beslutsprocesser.
- Språkbruk i Sverige och Norden. Några varianter av regionala skillnader i talad svenska. Några kännetecknande ord och begrepp i de nordiska språken samt skillnader och likheter mellan dem. Vilka de nationella minoritetsspråken är.

Ur det centrala innehållet för årskurs 7-9 Svenska

- Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från skola och samhällsliv. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte och mottagare. Olika hjälpmedel, till exempel digitala verktyg, för att planera och genomföra muntliga presentationer.
- Språkbruk i Sverige och Norden. Några varianter av regionalt färgat talspråk i Sverige och olika språk i Norden. Några kännetecknande ord och begrepp samt skillnader och likheter mellan de olika språken.

FÖRMÅGOR SOM TRÄNAS

I den här filmserien med filmhandledning tränas framförallt förmågorna

1. Begreppsförståelse
2. Analysförmåga
3. Kommunikativ förmåga

FÖRE FILMVISNINGEN

Resonera om Norden. Vilka länder ingår? Är vi lika/olika varandra – livssyn, ekonomi, kultur.

Vad är det som gör kulturer annorlunda? Kan två grannländer vara olika varandra? Jämför de nordiska länderna.

Vilket land tror du är rikast av Sverige och Finland? Motivera ditt svar.

Diskutera vad vi har för likheter eller olikheter med finnarna? Maten, språket, värderingar, historia.

Förklara följande ord och begrepp:

Suomi (Finland), självständiga, valde, statschef, politisk makt, demokratisk republik, grundlag, okränkbarhet, främja, ledamöter, EU, valuta, hög levnadsstandard, obligatorisk, inhemsk, inkomstkällor, råvara, export, import, inriktning, konditori, sysselsätter, rankas, gynnsamt, kollektivtrafik, allemansrätt, välbefinnande, finlandssvensk, karaktärer, formgivare, arkitekt, pampig, tonsättare, nationalhjul, inspiration, flödar

UNDER FILMVISNINGEN

Notera exempel på vad du tycker utmärker landet Finland?

EFTER FILMVISNINGEN

Frågor efter filmen

Politik

1. Var i Finland ligger regeringen & riksdagen?
2. Vad har Finland för statsskick?
3. På hur många år väljs presidenten och hur många perioder kan man väljas?
4. Varför finns det så många små partier i riksdagen i Finland?
5. Hur och när bildades republiken Finland?
6. Vilket år anslöt sig Finland till EU? Varför tror du att man ville gå med?
7. Åland är självständigt, men vad betyder det? Nämn några saker de får besluta om själva.
8. Hur kommer det sig att svenska språket är obligatoriskt i skolan? Vilka fördelar/ nackdelar finns?
9. Vad innebär allemansrätten?

Ekonomi och Näringsliv

1. Vilka stora näringar har Finland?
2. Vilken är Finlands största råvara? Vad kan man göra av den?
3. Vad är det främst som lockar turisterna till Finland?
4. Vilken är Finlands största hamn? Vad är det för varor som skickas?
5. Nämn några saker finsk design är känt för
6. Nokia tillverkar idag smarttelefoner och surfplattor. Men vad tillverkade man i början?
7. Idag använder Finland valutan euro, men vad hette valutan innan
8. Levnadsstandarden är hög i Finland trots få människor. Vad kan det bero på?

Kultur och vardagsliv

1. Finnarna gillar att bada bastu, hur många uppskattar man att det finns i Finland?
2. Nämn några typiska finska maträtter.
3. Vad är fördelarna med att läsa svenska i skolan?
4. Varför har Finland allmän värnplikt för män mellan 18-60 år? Vad beror det på?
5. Vilka fördelar finns för föräldrar med nyfött barn?
6. Vad gillar många finnar att göra på fritiden?
7. Vad heter friidrottskampen mellan Sverige och Finland?
8. Vad är Tove Jansson mest känd för? Nämn några karaktärer ur böckerna.
9. Vem ritade Finlandiahuset? Vad används huset till?
10. När firar Finland sin självständighetsdag?

Kreativa uppdrag

1. Gör ett nyhetsreportage från en plats i Finland. Det kan vara om Helsingfors eller om någon annan del av landet. Använd digitala bilder och texter. Något har hänt. Vad?
2. Du ska åka till Finland på semester en vecka. Gör upp en resplan för veckan. Vilka städer ska du besöka och vilka sevärdheter vill du se? Vilka delar av Finland besöker du? Skriv ett veckoprogram.
3. Finland har varit ockuperat av Ryssland. Skriv en liten berättelse om att leva under styre av en främmande makt.
4. Det bor många finlandssvenskar och ryssar i Finland. Hur är deras vardag och hur blir man behandlad. Diskutera och resonera.

